

ЛОГІСТИЗАЦІЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ МАТЕРІАЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ В АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Н.О. Петренко к. е. н., старший викладач
Уманський національний університет садівництва

Досліджено основні процеси логістизації системи управління матеріальними ресурсами, проаналізовано логістичні витрати, джерела коштів для закупівлі матеріальних ресурсів.

Постановка проблеми. У зв'язку із становленням ринкових відносин в Україні з'явився і став активно розвиватися новий науково-

практичний напрямок – логістика, яка у взаємозв'язку з маркетингом є ідеальним варіантом системи управління в економіці взагалі та АПК зокрема.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню питань, пов'язаних із концепцією логістики в системі управління матеріальними ресурсами присвячені роботи багатьох вітчизняних і зарубіжних вчених: Л.В. Балабанова, М.А. Окландер, Н.Г. Ольдероге. І.І. Мазур, В.Д. Шапіро та ін.

Метою є визначення концепції логістики в системі управління матеріальними ресурсами та обґрунтувати шляхи посилення їх застосування в сучасних маркетингових технологіях.

Виклад основного матеріалу. За планово-адміністративного управління АПК вітчизняні вчені, колективи науково-дослідницьких установ без використання терміну «логістика» застосовували властивості й принципи логістики: системність, комплексність, надійність, коректність та інші. Окремі елементи логістичного управління в АПК, такі як: формування матеріальних запасів, матеріально-технічної бази постачання і господарських зв'язків, маршрутизація видів транспорту, контейнеризація, пакування тощо – розробляли і впроваджували.

Виробник сільськогосподарської продукції розглядає логістику як організацію планування й управління засобів та послуг. При цьому ставиться за мету отримання певної продукції в потрібний час в потрібному місці за мінімально можливих витрат. У зв'язку з цим є актуальною проблема наукового обґрунтування, розробки і практичного забезпечення АПК, яка дозволяє пов'язати організаційні, економічні, правові та інші можливості всіх учасників процесу товаропросування.

Логістика як наукова дисципліна і практика менеджменту стає надійним помічником в удосконаленні матеріально-технічного постачання агропідприємств [1, с. 209].

Система управління матеріальними потоками, що склалась в аграрних підприємствах, більшою мірою виявляє свою традиційність, яка орієнтована на мінімізацію затрат за оптимального рівня поєднання витрат і рентабельності основного та оборотного капіталу. Перш за все, доречно проаналізувати логістичні витрати. Основна проблема, яка виникає під час виділення логістичних витрат, полягає в тому, що традиційна бухгалтерська практика класифікації та обліку основних видів витрат, як правило, не містить адекватної інформації щодо ідентифікації витрат, пов'язаних з логістичними процесами. Причина полягає в тому, що традиційні системи обліку агрегують логістичні витрати в інші групи корпоративних витрат, що не дозволяє

провести їх детальний аналіз, врахувати всі наслідки прийнятих управлінських рішень, а також їх вплив на загальну ефективність логістичної системи. Все це обумовлює той факт, що логістичні витрати знаходяться поза контролем керівника.

Центральною проблемою для ТОВ «Прометей» Уманського району Черкаської області, як споживача матеріально-технічних засобів постав рiст ланцюга товаропросуваючої ланки. Число учасників товарних ринків різко збільшилося, і, перш за все в посередництві. Нами проведено вибіркове інтерв'ювання головних спеціалістів господарства та огляд первинних документів звітності щодо оцінки закупки та реалізації матеріальних ресурсів (табл.).

Таблиця. Структура закупівлі та реалізації матеріальних ресурсів у ТОВ «Прометей» Уманського району Черкаської області за 2006-2008 рр., %*

Показник	2006 р.	2007 р.	2008 р.
Закуплено матеріальних ресурсів – всього	100	100	100
у тому числі: у виробників	33	28	7
у посередників	67	72	93
Реалізовано матеріальних ресурсів (включаючи вироблену продукцію) – всього	100	100	100
у тому числі: фірмам посередникам	-	21	33
переробним підприємствам	16	12	16
елеваторам	84	67	51

Аналізуючи показники таблиці, можна сказати, що за період з 2006-2008 рр. спостерігається тенденція до закупки матеріальних цінностей у посередників. Це пояснюється тим, що зросла кількість посередників в Україні у цілому та в агробізнесі зокрема. Так, у 2006 р. у посередників було закуплено 67% матеріальних ресурсів, 2007 р. – 72%, 2008 р. – 93%.

Що стосується реалізації матеріальних ресурсів, то у 2006 р. посередникам зовсім не реалізовували, 2007 р. – 21%, а 2008 р. – 33% тобто показник зростає. Найбільшу частку ресурсів було реалізовано на елеватори, зокрема ДАК «Хліб України» «Уманський елеватор».

Наразі досить поширеним є застосування товарообмінних операцій для нормального ресурсозабезпечення сільськогосподарських виробників. Так, підприємство в основному обслуговується в Уманському «Агростач». ТОВ «Прометей» успішно використовує систему закупки матеріальних ресурсів, в тому числі і поливомастильних, у кредит під майбутній врожай. Ці операції також є

* Примітка: Оскільки інформація конфіденційна показники використовуються у %.

логістичними. Але основним джерелом фінансування закупівлі матеріальних ресурсів залишаються власні кошти виробника.

Висновки. Таким чином, логістичні процеси в аграрних підприємствах відбувалися ще з часів їх заснування, але мало хто знав, що саме ці операції та процеси називають «логістичними». Досить важко робити аналіз існуючих затрат, тому що звітністю не передбачено обліку щодо зазначених статей. Отже, настав час здійснювати логістизацію АПК – процес поширення логістичного підходу для оптимізації розвитку організаційно-економічної діяльності. У зв'язку з цим потрібно розпочати підготовку до правового, інформаційного, технічного, складського, транспортного, фінансового, кадрового забезпечення логістики.

Список використаних джерел

1. Альбеков А.У. та інші Логистика в коммерции / А.У. Альбеков, В.П. Федько, О.А. Митько. Ростов-на-Дону: Феникс, 2001. – 512 с.

2. Пономарьова Ю.В. Логістика / Ю.В. Пономарьова. Київ: Центр навчальної літератури, 2003. – 192 с.

3. Гриненко С.П. Логістичний напрям розвитку інтеграційних формувань в агробізнесі / С.П. Гриненко // Економіка АПК. – 2002. – №9. – С. 132-136.